UUTISET

Suomessa mietitään ratkaisuja yhden ongelman kautta. Kokonaisuutta ei nähdä. **MARKKINASTRATEGI MISKA KUHALAMPI**

Eläkkeiden peruskorjaus kuroisi kestävyysvajeen puoleen

Ensin hoidetaan pikkuasiat, sitten keskitytään suurempiin. Hallituksen tämän viikon budjettiriihi on pikkujuttu, jolla yritetään potkaista taloutta liikkeelle. Suuria päätöksiä kestävyysvajeen ratkaisemiseksi odotetaan syksyllä.

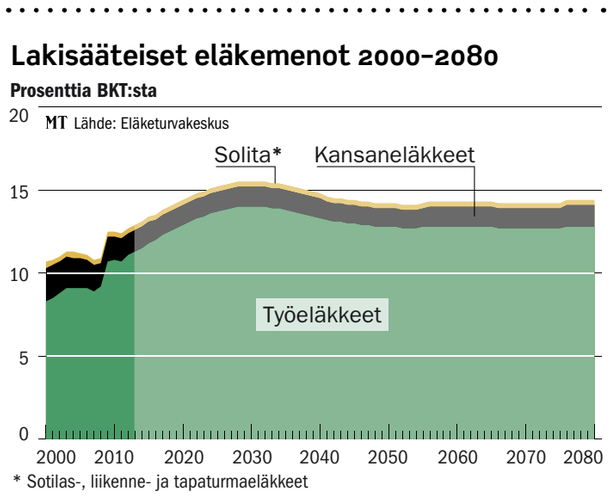

Hallituspuolueet ovat ilmoittaneet kesäkokouksissaan olevansa valmiita uudistuksiin, jotta Suomen taloutta raastava kestävyysvaje saataisiin hallintaan.

Uudistukset alkavat tällä viikolla hallituksen budjettiriihessä. Hallitus päättää ensi vuoden tuloista ja menoista, mutta tuskin tekee rakenteita muuttavia päätöksiä.

Suurempia uudistuksia on luvassa myöhemmin syksyllä. Nyt vain listataan ja aikataulutetaan toimet.

Hallitus hyväksyy myös lisätalousarvion, joka sisältää 346 miljoonaa euroa elvytysrahaa. Siitä suurin osa eli noin 200 miljoonaa euroa menee Finavian pääomien vahvistamiseen.

Luvassa on rahaa myös muun muassa homekorjauksiin ja väylähankkeisiin, joiden odotetaan parantavan työllisyyttä.

Nopeasti talouteen vaikuttaisi myös keskitetty palkkaratkaisu, josta työmarkkinajärjestöt neuvottelevat tällä viikolla.

Hallitukselta odotetaan apua, jotta palkansaajien ostovoima ei laskisi, vaikka palkankorotukset olisivat matalia. Käytännössä valtiolta odotetaan tuloverotuksen laskua.

Jos päätökset saavat talouteen vauhtia, ne auttavat myös kestävyysvajeen kuromiseen, mutta eivät ratkaise sitä. Kestävyysvaje on liian suuri, jotta se voitaisiin ratkaista talouskasvulla. On pakko puuttua talouden rakenteisiin.

Eläkeiän nosto ei riitä

Yksi keino kestävyysvajeen kutistamiseksi olisi eläkeuudistus. Eläkeiän nosto onkin ollut keskustelussa esillä, mutta se ei riitä.

Eläkkeelle jäämisen ikä on jo noussut pitkään, mutta se ei ole pienentänyt kestävyysvajetta odotetusti. Tällä hetkellä eläkeikä on keskimäärin 60,9 vuotta. Noin 70 prosenttia yltää 64-vuoden vanhuuseläkkeeseen.

Eläkekustannusten osuus bruttokansantuotteesta nousee Eläketurvakeskuksen ennusteen mukaan 2030-luvulle saakka.

”Vaikea nähdä, että suuntaa saataisiin muutettua millään järkevällä päätöksellä. Väestön rakenne on sellainen, että vain bruttokansantuotteen nousu auttaa”, tuumaa Eläketurvakeskuksen kehityspäällikkö **Ismo Risku**.

Siksi koko eläkejärjestelmä olisi remontoitava.

”Jos vain vanhuuseläkkeen ikärajaa nostetaan, lisää se työkyvyttömyyseläkkeellä olevien määrää. Kysymys on siitä, miten reagoidaan eliniän pitenemiseen”, Elinkeinoelämän keskusliiton tutkimusohjaaja **Niku Määttänen** arvioi.

Yksityisten alojen työeläkemaksujen nousupaine on noin neljä prosenttiyksikköä. Jos poliitikot onnistuvat poistamaan nousupaineen, voidaan arvioita kestävyysvajeesta rukata alaspäin. Mutta se edellyttää, että myös varhaiseläkkeelle jäätäisiin nykyistä myöhemmin.

Jos eläkeuudistus onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla, kuittautuisi kestävyysvajeesta puolet.

Kuntauudistuksen vaikutusta ei tiedetä

Työuria pitäisikin pidentää myös alusta ja keskeltä. Esimerkiksi vihreät ehdotti viime viikolla työnteon ja sosiaaliturvan sovittamista yhteen, kokoomuksen mielestä työelämään siirtyvä voisi aluksi tehdä töitä alhaisemmalla veroprosentilla.

Toimet ovat huomattavasti eläkeratkaisua pienempiä ja jokainen vaatii pitkän poliittisen valmistelun.

”Jos ne kaikki onnistuvat, toki niistä tulee iso potti. Mutta eläkeuudistus on helpoin tehdä. Muuttujat ovat yksinkertaisia ja niitä on helppo liikuttaa”, Määttänen sanoo.

Kestävyysvajetta voidaan kuroa myös terveyspalveluja tai julkista taloutta uudistamalla.

Kokoomuksen mukaan kuntien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistaminen on keskeinen keino korjata julkisen talouden vajetta.

Uudistusten vaikutuksesta kestävyysvajeeseen ei kuitenkaan ole olemassa laskelmia.

”Ratkaisujen täytyy olla sellaisia, että ne vaikuttavat kestävyysvajeeseen, mutta summia ei ole antaa. Vaikutukset tulevat niin monesta purosta, että niiden laskeminen on vaikeaa”, Kuntaliiton varatoimitusjohtaja **Tuula Haatainen** sanoo.

AIMO VAINIO

VAJE

Elvytys vaikuttaa välittömästi

Taloutta elvyttämällä yritetään lisätä talouden toimeliaisuutta nopeasti. Hallituksen esittämän 346 miljoonan lisäbudjetin odotetaan kohentavan työllisyyttä ja talouden kasvua jo tänä vuonna.

Kestävyysvaje on tällä hetkellä noin 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta, arvioi Etla. Se tarkoittaa, että verotuloja tulisi kasvattaa noin viisi miljardia euroa vuodessa tai julkisia menoja leikata saman verran.

Kestävyysvajeen korjaaminen kestää vuosia, vaikka päätökset tehtäisiin nyt syksyllä.

Jos kestävyysvaje kurottaisiin nostamalla arvonlisäveroa, pitäisi sitä nostaa noin seitsemän prosenttiyksikköä.

Eläkemaksujen nousupaine on yksityisillä aloilla noin neljä prosenttiyksikköä. Maksujen korotus ei parantaisi eläke-etuja, sillä rahat tarvitaan, jotta eläkkeet pystytään maksamaan. Siksi se olisi käytännössä veronkiristys.

Säästöpankit karsisivat yritysten veroja ja sääntöjä

Säästöpankit esittävät puolen tunnin pidennystä työpäivään. Hallitukselta kaivataan rakenneratkaisuja ja veropäätöksiä pienten yritysten ja nuorten työllisyyden hyväksi.

Rakenneuudistuksessa ollaan ajautumassa etelän maiden malliin, jolloin päätöksiä tehdään pakon edessä. Toimitusjohtaja **Pasi Kämäri** lähettää terveisiä loppuviikon budjettiriiheen.

”Selkeitä päätöksiä tarvitaan, onko kanttia”, Säästöpankkiliitosta haastetaan.

Kuntareformissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisessa on Kämäräisen mukaan kyse Suomen valtion uskottavuudesta. Suomen luottoluokitus uhkaa heiketä.

Budjettiesitys mitoittaa 6,8 miljardin euron lisälainan ottoa. Menot ovat silloin 14 prosenttia suuremmat kuin tulot. Perjantain arvioissa laskettiin jo tarvetta yhdeksän miljardin lisälainaan.

”Tie julkisten menojen pienentämiseksi on löydettävissä.”

Eläkemaksut rasittavat liikaa työikäisiä, jollei työtunteja lisätä, eläkkeitä pienennetä tai eläkeikää nosteta.

Helpompaa on nostaa yläikä 68 vuodesta 70 vuoteen, jos alaikä on demareille liian vaikeaa.

Arvonlisäveron nosto sekä aukiolon ja edustuskulujen rajoitukset osuvat matkailuun, palveluihin ja viihteeseen. Ne työllistävät erityisesti nuorisoa. Sääntöjen paljous turhauttaa yrittäjiä lopettamaan.

”Suomessa mietitään ratkaisuja yhden ongelman kautta. Kokonaisuutta ei nähdä”, markkinastrategi **Miska Kuhalampi** arvostelee.

Kuhalampi odottaa etenkin hallituksen esitystä osinkoverosta. Kevään mallia ei hänestä mietitty loppuun asti.

Suomi pursuaa pieniä kasvuyrityksiä. Maailman sadan kiinnostavimman listalle sijoittuu 13 teknologiayritystä Suomesta. Riskisijoittajat rahoittavat täällä alaa eniten EU-maista, Saksaakin enemmän.

Pienet yritykset luovat Suomessa työtä. Itäturismissa on paljon mahdollisuuksia terveydenhoidon ja koulutuksen yrityksille Suuryritysten tilaukset ovat noussussa, mutta ne työllistävät muualla.

”Mikä on pienten yritysten verokohtelu ja houkutus listata Suomessa”, Kuhalampi kysyy.

Kuhalampi arvioi Suomen talouden pinnistävän kasvuun viimeistään loppuvuonna. Kasvuvauhti riippuu hänen mukaansa Suomesta itsestään. Kotimaan päätösten pitää tukea kasvua.

Maltillista palkkaratkaisua tarvitaan. Kuhalampi ehdottaa talkoita hyvinvointiyhteiskunnan puolesta. Työpäivää pidennettäisiin puoli tuntia, mikä olisi helpompaa kuin lomien leikkaus tai palkka-ale.

JUHANI VIITALA

Sipilä: Metsän työpaikat takaisin 10 vuodessa

MIKKELI (MT)

”Uskon, että metsäteollisuuden työpaikat voidaan korvata noin kymmenessä vuodessa, jos täällä aletaan jalostaa korkeamman kilohinnan tuotteita kuin sellua: syöpälääkkeitä, biohajoavia muoveja, biopolttoaineita ja vaippoja. Puusta voi tehdä sen, minkä öljystäkin.”

Puun mahdollisuuksiin erityisesti Etelä-Savossa uskoo keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä**, joka puhui aiheesta keskustan kesäkokouksen yhteydessä Mikkelissä perjantaina.

Metsäteollisuuden rakennemuutokseen tarvitaan Sipilän mielestä kasvurahastoa ja pk-yrityksiä.

”Suuret jätit hautovat asioita liian pitkään, koska markkinat ovat liian pienet. Olen haastanut näitä suuria yrityksiä lähtemään yrittäjävetoisesti rahoittamaan kasvua vaikka vähemmistöosakkaina, ja kun toiminta on isompaa, tulisivat vaikka sitten pääosakkaiksi”, Sipilä sanoi viime torstaina MT:lle.

Esimerkiksi UPM voisi antaa kehittäjiensä lähteä yrittäjiksi ja rahoittaa toimintaa vähemmistöosakkaana. Ajan mittaan yritys voisi tulla jälleen osaksi isoa konsernia, Sipilä visioi.

Sipilä on rummuttanut Suomeen myös miljardien eurojen kasvurahastoa yrityksille. Sen pääoman valtio saisi myymällä omistuksessaan olevia pörssiosakkeita, ja valtio tulisi omistajaksi uusiin yrityksiin. Keskustan ideana on muuttaa näin laiska omistus aktiivisen yrittäjyyden tukemiseksi.

”Valtion 19 prosentin omistusosuus Telia Sonerasta muutettaisiin esimerkiksi tuhanteen suomalaiseen kasvuyritykseen. Se olisi nykyaikaista valtionomistajuutta.”

Pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) mukaan kaksi rahastoa on jo tekeillä. Hän suhtautuu kuitenkin varauksella yritysten tukemiseen verorahoilla.

Sipilä hyödyntäisi metsän ohella myös olkea esimerkiksi etanolin ja biopolttoaineen tuotannossa.

Luonnonvarat ja vihreä kemia ovat hänestä ylipäätään Suomen tulevaisuuden aloja.

”Varmasti. Kyllä maapallolla täytyy mennä aika pian siihen tilanteeseen, että käytämme luonnonvaroja sen verran kuin vuosikasvu tuottaa.”

Keskusta sote-pöytään

Keskusta aikoo mennä kunta- sekä sosiaali- ja terveysuudistusta koskeviin neuvotteluihin hallituksen kanssa, vaikka sen ensireaktio olikin nyrpeä.

Katainen kertoi torstaina, että oppositio saa kutsun sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikolta** (kok.). Sipilä vastasi samantien, että kutsu tulee jälkijättöisesti, koska lait ja linjat on jo päätetty. Rukkasia ei kuitenkaan anneta, hän sanoi MT:lle.

”On erikoista hakea yhteistyötä nyt. Tottakai olemme valmiita keskustelemaan, mutta sen pitää lähteä puhtaalta pöydältä niin, että jo tehtyjäkin linjauksia voidaan muuttaa. Mutta menemme tapaamisiin, se on selvä.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

”Verokannusteita myös viljelijöille”

Keskusta vaatii Suomeen suunnanmuutosta. Puolueen mukaan sinipunahallituksen leikkauspolitiikka ei ole tuonut Suomeen uusia työpaikkoja eikä oikaissut julkista taloutta.

Keskustan eduskuntaryhmä toisti kokouksensa päätteeksi perjantaina Mikkelissä, että Suomeen tarvitaan yhteiskuntasopimus sekä pitkäkestoinen ja maltillinen työmarkkinaratkaisu.

”Lisäksi tarvitaan päätöksiä niiden suomalaisten aseman kohentamiseksi, joilla ei ole omaa vahvaa edustajaa työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen pöydissä. Näitä suomalaisia ovat yrittäjät, viljelijät, opiskelijat, eläkeläiset ja lapsiperheet.”

Keskusta vaatii pienyrittäjille sekä viljelijöille samanlaisia verokannusteita kuin yhteisöveron alennus tuo suurille osakeyhtiöille.

Yksinyrittäjien olisi saatava tukea ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen ja yrittäjien ylimääräistä hallintotaakkaa pitäisi karsia.

Keskustan mukaan työnteon tulee olla aina kannattavaa, lastensuojelun ja nuorisotyön ennaltaehkäisevä palvelujärjestelmä remontoitava, lapsiperheiden kotihoidontuki säilytettävä ja julkinen terveydenhuolto on pelastettava kuntien yhteistyöhön perustuvalla kotikuntamaakuntamallilla.

Talouskasvua keskusta vauhdittaisi muun muassa kasvurahastolla, työelämään pääsyn ja siellä jaksamisen tukemisella, uusiutuvan kotimaisen energian sekä lähiruoan tukemisella, aluerahojen turvaamisella ja tierahoilla.

MT

Anttila kiirehtii 141-hakemusta

MIKKELI (MT)

Kansanedustaja **Sirkka-Liisa Anttila** (kesk.) patistaa hallitusta toimittamaan Etelä-Suomen 141-tukien lupahakemuksen kiireesti Brysseliin.

”Ministeri Koskisen on saatava hakemus nopeasti komissiolle, koska sen käsittely vie aikaa. Kun minä aloitin ministerinä keväällä 2007, laadimme hakemuksen, mutta sen täydentäminen ja käsittely vei aikaa niin, että sopimukseen päästiin vasta marraskuussa.”

Nykyinen komissaari on tiedeihminen, joten hän luottaa tutkimusnäyttöön, Anttila vinkkaa maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskiselle** (kok.).

EU:n maatalousuudistuksen arviointi on hänen mukaansa mahdollista vasta loppuvuodesta, kun ministerien saavuttama neuvottelusopu muuttuu pykäliksi.

Anttila peräsi nykyhallitusta korvaamaan uudistuksen kautta tulevat leikkaukset täysimääräisinä viljelijöille.

”Niin on tehty ennenkin, koska viljelijät eivät ole leikkauksia aiheuttaneet.”

Työnteon kannatettava

Anttila puhui keskustan eduskuntaryhmän kesäkokouksen yhteydessä järjestetyssä kahvitilaisuudessa Ristiinan Nesteellä.

Hallituksen politiikkaa ruoti tusinalle kuulijalle myös kansanedustaja **Antti Rantakangas** (kesk.), joka kiirehti työllisyystoimia ja moitti kuntauudistusta.

”Työn tekemisestä tulee tehdä aina kannattavaa niin, että jokaisesta tehdystä työtunnista jää rahaa käteen. Nykyjärjestelmä on vanhakantainen.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

Heliövaara: Valtiolla ei syytä omistaa Altiaa

Valtion omistajaohjauksesta vastaavan osaston johtaja **Eero Heliövaara** ei näe syytä, miksi valtion pitäisi omistaa Altian tapainen yhtiö, joka kilpailee kansainvälisillä markkinoilla.

Hän teroittaa, että Altia on syytä erottaa Alkosta, jolla on Suomessa lähes yksinoikeus alkoholinmyyntiin.

Altian myyminen tai listaaminen pörssiin on ollut esillä hallituksessa ja asiasta päättää lopullisesti eduskunta.

Liikevaihdoltaan 500 miljoonan euron suuruinen Altia on kokonaan Suomen valtion omistama. Yhtiö valmistaa Ilmajoen Koskenkorvalla ohrasta etanolia ja pullottaa alkoholia Nurmijärven Rajamäellä, Ruotsissa Svendborgissa ja Virossa.

Osinkoa valtiolle 7 miljoonaa euroa

Altia on tuottanut vuosittain voittoa 20–30 miljoonaa euroa ja maksoi viime vuonna osinkoina valtiolle noin seitsemän miljoonaa euroa.

Eduskunta on jo myöntänyt aiemmin oikeuden myydä Altiasta 49,9 prosenttia. Heliövaaran mukaan kyse on kuitenkin kokonaisuudesta, jossa myydään sekä tuotanto että muu liiketoiminta. Kiinnostavinta ostettavaa lienevät tunnetut tuotemerkit, Koskenkorvan lisäksi esimerkiksi Renault ja Larsen.

Yksi vaihtoehto on listata Altia ensin pörssiin, jonka yhteydessä valtio voisi luopua omistuksestaan kokonaan tai osittain.

Heliövaara uskoo, että Altiaan kohdistuu paljon mielenkiintoa sekä kansainvälisesti että Suomesta. Yhtiö on pystynyt tehokkaalla tuotannolla, tuonnilla ja markkinoinnilla tekemään kohtalaisen hyvää voittoa.

JOUKO KYYTSÖNEN

ALTIA 1888

» Kiinnostavinta ostettavaa lienevät tunnetut tuotemerkit, Koskenkorvan lisäksi esimerkiksi Renault ja Larsen.